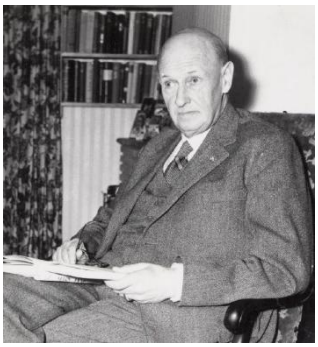
Jan Kneppelhout

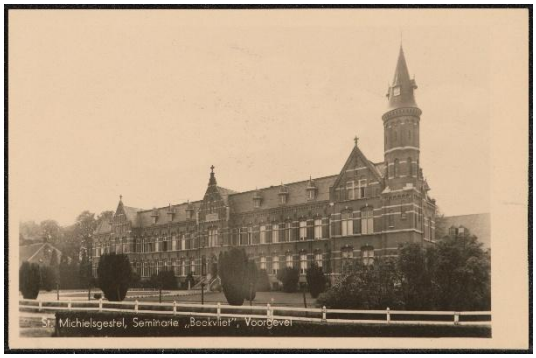

Johannes (Jan) Kneppelhout is geboren op 28 februari 1890 in Zeist. Hij was een zoon van Johannes Kneppelhout (1861-1944) en jonkvrouw Maria Louise van Rappard (1863-1938).

Kneppelhout studeerde aanvankelijk werktuigbouw aan de Technische Hogeschool te Delft, maar koos voor een baan in het bedrijfsleven. Na een opleiding aan de Middelbare school voor Handel en Administratie werd hij hoofd administratie bij de ijzermijnen in Chili, voor de Rotterdamse firma Wm.H. Müller & Co. Hij trouwde in 1916 met jonkvrouw Wilhelmina Catherine Quarles van Ufford (1892-1977), uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren. Na zijn huwelijk vestigde hij zich weer in Nederland en werd directeur bij de Van Lanschotbank in Zeist en vervolgens bij de Nationale Bankvereeniging in Lochem. In Lochem was Kneppelhout volontair op de gemeentesecretarie en in 1927 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht. In 1938 werd hij vervolgens benoemd in Winterswijk.

Kneppelhout stond niet bekend om zijn toespraken, maar dat veranderde in de oorlog. Vanaf de Duitse inval sprak hij vaderlandslievende teksten uit en verwees hij bijvoorbeeld naar de bezetting als ‘een donkere wolk die ooit weer zal wijken’. Hij wilde eigenlijk stoppen als burgemeester, maar bleef aan uit verantwoordelijkheidsgevoel richting de mensen in Winterswijk. Vanwege zijn bureaucratische en vaderlandslievende houding werd hij op 8 april 1941 opgepakt en overgebracht naar het Oranjehotel in Scheveningen. Hij kwam terecht in cel 423. Op 18 juni 1941 werd hij weer vrijgelaten en in die periode ontslagen als burgemeester.

Op 4 mei 1942 arresteerden de bezetters 460 keurige heren, die geen van allen een flauw vermoeden hadden wat daarvoor de reden was. Het waren hoogleraren, politici, schrijvers, musici, advocaten, geestelijken, burgemeesters: een indrukwekkende doorsnede van de elite van Nederland. Met vrachtwagens werden ze vanuit het hele land samengebracht in een klein dorpje vlakbij Den Bosch. Tot eind 1944 zouden honderden notabele Nederlanders als gijzelaars vastzitten in het voormalige kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel. Onder hen zaten ook verschillende (oud) scouts zoals Frits Philips en De Quay. De mannen waren niet te vergelijken met ‘gewone gevangenen’. De Duitsers beschouwden deze groep als onderpand. Zolang de Nederlandse bevolking zich netjes en coöperatief gedroeg, zouden de gijzelaars geen haar op het hoofd worden gekrenkt. Was dit niet het geval, dan zouden één of meerdere van hen zonder pardon worden geëxecuteerd. Zo fungeerden de gijzelaars als een soort ‘represaille-reserve’. Het kampregime was erg licht. De Duitse en Nederlandse bewakers hadden de opdracht

gekregen om de gijzelaars met rust te laten zolang ze zich maar niet misdroegen. Ze houden zich bezig met onderlinge cursussen, lezingen, concerten, cabaret en voordrachtavonden, bridge en sportwedstrijden. Op 4 mei 1942 werd Jan Kneppelhout gearresteerd en geïnterneerd als gijzelaar in Kamp Beekvliet. Op 18 december 1942 werd hij weer vrijgelaten.

In augustus 1943 werd het gezin Kneppelhout verplicht Winterswijk te verlaten. De laatste oorlogsjaren zat Kneppelhout ondergedoken in Barchem, zo'n dertig kilometer verderop. 'Hij had zijn fiets begraven in de tuin, maar zodra Winterswijk bevrijd was, graafden hij en zijn vrouw hun fietsen op en zijn ze naar de stad teruggefietst. Hij keerde terug in zijn ambt tot zijn pensioen in 1955.

Kneppelhout werd erevoorzitter van de afdeling Winterswijk van het NPV. Hij was eregast toen twee door het gemeentebestuur van Winterswijk aangekochte houten gebouwen in januari 1951 in gebruik werden genomen door het district Winterswijk van de NPV.

Hij werd in 1952 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Hij overleed op 11 juli 1976 in Den Haag.

Meer informatie

Jan Kneppelhout - Wikipedia
OudWinterswijkBurgemeester J.Kneppelhout 1938-1941 - 1945-1955 - OudWinterswijk
Nieuwe Winterswijksche courant » 29 jan 1951 - Art. 23 | Delpher
Onderzoek van studenten resulteert in boek over oorlogsburgemeester - Vox magazine
Nieuwe Winterswijksche courant » 24 apr 1950 - Art. 19 | Delpher
Johannes Kneppelhout | Digitaal Namenregister Oranjehotel
Johannes Kneppelhout (Zeist, 28 februari 1890 - 's Gravenhage, 11 juli 1976) - Netwerk Oorlogsbronnen
J. Kneppelhout (locatie onbekend, 28 februari 1890 - locatie onbekend, datum onbekend) - Netwerk Oorlogsbronnen
Home - Gijzelaarskamp Beekvliet
Kamp Sint-Michielsgestel - Wikipedia
P.C.A. Geyl, Gedenkboek gijzelaarskamp Beekvliet, St. Michielsgestel (Schiedam 1946)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.